

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

un an 20 coroane.
jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 286.

Organizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

XVI.

În pragul desăvârșitei unificări bisericești mai avem de discutat o chestie, și în aceeași vreme o împotănire de ordin istoric și alta de utilitate bisericească — chestie ce ne impune anumite vederi.

Sub presiunea dezvoltării deosebite a relațiilor politice de pe teritoriile locuite de mulți ani și înzestrate cu organizații bisericești, așa știm, s'a înființat, pentru fiecare regiune politică bisericească, sistemul ierarhic mitropolitan. De aci urmează, pe lângă vechime am avut de a face cu totdeauna mitropolii ortodoxe române: arhiepiscopie, episcopie, una ba chiar două muntene, moldoveană, iar în timpul mai nou și alte mitropolii de origine mai recentă: basarabeană și bucovineană.

Știm din istorie, că cel puțin în timpurile vechi, ca și azi, mitropoliile stau odată în raport de coordonare, deci independente una de alta. Contopirea politică a teritoriului uneia cu teritoriul altei mitropolii avea de urmare subordonarea uneia dintre mitropoliile de acest gen și ridicarea importanței scaunului ierarhic al celeilalte mitropolii. Astfel scaunul mitropolitului de București s'a înălțat treptat de exarhat cu jurisdicție peste mitropolia Severinului, iar mai târziu, pe urmele înfăptuirii Regatului Român (1885), scaunul de București a ridicat la înălțimea primăriei de onoare și față de mitropolia de Iași.

Acum, înfăptuindu-se România-Mare, s'ar putea să se tulbure relațiile autonome dintre celelalte mitropolii ortodoxe române din provinciile alipite, cari astfel au de a face în viitor o singură Biserică ortodoxă română.

Ei, dar la încheierea nouilor relații de Biserică unitară trebuie să ținem seama de unele lucruri și anume: Nu de alta este vorba, ca să ne vedem uniți bisericește cât mai de grabă, chiar și cu rizicul unei organizații pripite și cu calculabile urmări rele, ci ca să ajungem la deplină și cea mai fericită unificare și chiar și cu rizicul unei întâzieri.

Unificarea deplină, cătră care râvnim toți din tot sufletul și din tot cugetul nostru, însă — precipitându-se — s'ar putea face pe desăvârșitele ruine ale sistemului mitropolitan, care, cum știm

din cursul istoriei, a fost jertfit aproape totdeauna în Orientul ortodox când a fost vorba de dezvoltarea bisericească — ca la noi — cătră organizația primăriei sau mai ales patriarhală.

Dar, să se știe, noi cei din mitropolie transilvană avem duble temeuri, bisericești și nu de natură subiectivă, când ținem, că desființarea cu desăvârșire a sistemului mitropolitan și reducerea lui la o simplă precădere de onoare a mitropolitului în șirul episcopilor săi sufragani, ar strică mai mult decât ce ar folosi Bisericii în organizația ce i-o cerem vremurile nouă de azi și din viitor.

Mai întâi: Suprimarea prin modul arătat în evul vechiu și mediu, a sistemului mitropolitan s'a făcut în vremuri de centralism ierarhic-bisericesc, pe care-l promovă nu numai ambițiile ierarhice ale supremilor șefi bisericești constituiți în acest chip, ci și despotismul deținătorilor la puteri politice din statele ortodoxe, cari, prin centralizarea puterii ierarhice și prin terorizarea mai ușoară a atâror șefi ierarhici se înstăpneau cu ușurință și asupra Bisericii.

Azi însă avem, de o parte, experiențe de multe veacuri, că centralizarea necondiționată a puterii bisericești în contul organizației mitropolitane a fost o fatalitate pentru dezvoltarea bisericească religioasă a Orientului ortodox, dar, de alta parte, ținem să fixăm și aceea împrejurare, că centralizarea puterii ierarhice în biserică ortodoxă română în măsura de a suprima cu desăvârșire sistemul mitropolitan, ne atinge foarte de aproape tocmai pe noi, cei din mitropolia transilvană cari avem o situație autonomă față de puterea de stat, iar înlăuntru ne avem o organizație „democratică“.

Și cu aceasta, ajungem la câteva reflexiuni de ordin actual, pentru al căror motiv noi trebuie să ținem la instituirea și organizația mitropolitană și pe mai departe, chiar și în ciuda aceluia, cari și printre noi profesază ideea, că organizația mitropolitană se va stinge și la noi și că la importanță se vor ridica pe viitor episcopii, cari vor servi ca centre de acțiune bisericești sub ocotirea puterii centrale bisericești dela București.....

Ierte-ni-se, însă, s'avem alte vederi decât acești apostoli ai întârzierii centralism și absolutism ierarhic, pe care-l izolează din principiu organizația noastră bis. statutară.

(Va urmă.)

Predică la pogorirea Duhului sfânt.

„Și eu voiu ruga pre Părintele și alt Mângâitoriu va da voaună, ca să rămână cu voi în veci.“ Ioan c. 14, v. 16, 17.

Iubiților Credincioși!

Cu ramuri de arbori și cu flori împodobit-am astăzi casa lui Dumnezeu, pentru că zi mare și de bucurie sărbătorește astăzi sfânta noastră biserică.

Adunați au fost învățăceii Domnului la praznic în Ierusalim și aici, umbriți de Duhul sfânt în chip de limbe de foc, cu străine graiuri au început a vorbi și a propovădui învățăturile Mântuitorului Hristos. Apostolul Petru, cel mai înfocat învățcel al Domnului, preafecit de darul pogorît asupra lui, fără răbdare iese înaintea mulțimei și începe a predica despre nașterea, învățăturile, faptele și moartea dumnezeescului Hristos. Mulțimea asculta cu sete cuvintele și învățăturile înțelepte ale apostolului și în urma acestora trei mii, dintre cei veniți la praznic din toate părțile lumii, s'au botezat.

Iată pusă temelie la cea dintâi adunare creștinească. Ce lucru minunat, iubiților credincioși, doisprezece oameni săraci și simpli, cari nu se puteau sămăna cu puternicii și învățații Romei și ai Athenei de atunci, pleacă să cucerească lumea cu învățăturile nouă, ne mai auzite până atunci. Adevăruri dumnezeiești descoperite lor au fost acestea învățături, cari pătruns-au până la inimă și mișcat-au toate corzile inimilor, ca duhul iubirii deaproapelui să se sălășluiească întrânsele.

Negreșit, iubiților ascultători, grație dumnezească a trebuit, ca asemenea oameni simpli să poată înființa biserică cea puternică și măreață a creștinismului. Trebuie să recunoaștem, că aceasta a fost o lucrare dumnezeiască, prevedința divină, pentru că lucrarea și sânguința omului numai împreună cu plăcerea și grația dumnezeiască poate împlini așa ceva.

Aceasta întâmplare o sărbătorim noi astăzi, iubiților ascultători, adevărată întemeierea bisericii creștine prin apostolii umbriți de Duhul sfânt, când la cuvântarea apostolului Petru trei mii de oameni primesc botezul, mărturisesc credința Mântuitorului restignit și primesc și ei darurile sfântului Duh: a crede în adevă-

rurile veșnice, a crede într-o menire mai glorioasă a omenimei și a urma Mântuitorului Hristos până la locul suferințelor, udat de scump sângele său.

Veniți, iubitorilor credincioși, să primim și noi botezul și credința dela pogoarea Duhului sfânt, de a cărui daruri lipsă avem și noi, urmați cu gândul vostru și inimile voastre învățăturile cari din darul Duhului sfânt vi-le împărtășesc și eu, pentru mântuirea și pentru fericirea voastră.

*

Implinite sunt dară cuvintele Mântuitorului către învățăceii săi: și eu voi ruga pe Părintele și alți mângăitoriu va da voaună, ca să rămână cu voi în veci. Intristați au fost apostolii după înălțarea Mântuitorului la cerin, dar iată-i astăzi fericiți. Nu sunt singuri, ci împreună cu ei este Duhul sfânt, duhul dragostei, înțelegerii și temerii de Dumnezeu. Inspirați de acest Duh sfânt învățăceii Domnului, primesc daruri supranaturale: săvârșesc, minuni, vindecă bolnavi, învie morți, ca prin aceste semne să întărească credința mărturisită de ei. Astfel înarmați pleacă să cucerească lumea pentru învățăturile propovăduite de marele dascăl pentru toate timpurile, învățături cari culminează în iubirea de aproapei.

Dragostea dară, iubitorilor credincioși, este darul Duhului sfânt, precum aceasta o întărește apostolul Pavel în epistola Sa către Galateni (V. 22): „roada Duhului sfânt este dragostea, bucuria, pacea”. Prea firese lucru, că unde domnește dragostea, acolo se mai adaugă și alte bunătăți, precum: bucuria și pacea; inima plină de dragoste creștinească este nutrită și de alte daruri ale Duhului sfânt. În altă epistolă către Romani (XIII. 10.) tot apostolul Pavel îi dă o însemnătate și mai mare: „Dragostea — zice el — este împlinirea legii”. Insuș Mântuitorul Hristos pune mai presus de toate înaintea învățăceilor săi dragostea: „Întru aceasta vor cunoaște toți, că ai mei învățăcei sunteți, de veți avea dragoste între voi”. (Ioan XIII. 35).

Folosele dragostei creștinești sunt nenumărate iubitorilor credincioși, pentru că ea dintr'un izvor bogat și curat curg darurile, cari ne nobilizează inima, ne înblânzesc moravurile, ne curăță simțirile, ne luminează mintea, cu un cuvânt ne fac ființe mai desevășite, vrednice de apropiere către Tatăl ceresc.

Cine dintre voi n'a cugetat asupra lucrului, cum un izvor din mijlocul munților cu apa lui cristalină durerile bolnavilor le alină, curgând repede mai departe pornește în valuri tot mai mari și nu peste mult îl vezi rău mărișor, care udă pământurile cultivate ale omului și astfel aduce nou nutremânt, ca rod îmbelșugat să aibă plugariul în urma brezelor sale.

Așa izvor este dragostea, iubitorilor mei credincioși, din care dacă ne vom adăpa, daruri nouă primim: bucuria și pacea. Cât de mulțumite sunt inimile noastre când bucuria și pacea s'a sălășluit întrânsele, doar am simțit-o fie carele. Și acestea daruri ale Duhului sfânt o au le-am fi avut noi, dacă lipsia dragostea, acest izvor al virtuților crești-

nești, pornit de Rescumpărătorul neamului omenesc? Glasul arhierului nostru a resunat către voi nu de mult și-ați putut auzi, cum lucrurile merg spre bine numai având pace între voi, cum numai în mijlocul păcii este înaintare rodnică, fie pentru lucrul câmpului, fie pentru luminarea minții, fie pentru adunarea comorilor sufletești aici în casa lui Dumnezeu. Gândul abătut de dorințe de neliniște și rezbunare nu este ogorul cel bine pregătit, în care să incoltească, să crească și înflorească acestea virtuți creștinești și suflăte în inima omului prin Duhul sfânt.

Mărturii am adus, iubitorilor credincioși, pentru întărirea acestor învățături cuvintele apostolului Pavel, am arătat dreapta credință chiar și prin cuvintele Mântuitorului Hristos, și ca să fim deplin înțeles voi face o asemănare din viața voastră de economi: economul, sau plugarul bun nu este odihnit nici chiar după ce a alinat sămânța în ogorul său, ci cu sârguință se întoarce la el și mai dregă aceea ce este de îndreptățit abate apele, ca să nu înnece sămânăturile, iar de cu primăvară primul gând tot la sămânăturile sale îl duce și aceea ce este păgubicios, neghina și polomida, o scoate afară, ca numai grâu curat să rămână. Ce bucurie are economul bun, când în ogorul lui numai grâu curat poate privi și cu inimă veselă mulțumește lui Dumnezeu, că la purtat în pace să poată împlini lucrurile sale.

Ce credeți, iubitorilor mei, pentru cele sufletești nu suntem noi datori a lucra întocmai, cum lucră economul bun pentru sămânăturile sale? De sute de ori mai mult suntem datori a lucra pentru cele sufletești, să reprimim asupra trecutului nostru, asupra faptelor noastre, cum se întoarce plugariul la ogorul său, și să ne esaminăm pre noi de nu vom afla vre-o smintă în sufletul nostru, un păcat care împedecă incolțirea dragostei și prin urmare a bucuriei, și a păcii în sânurile și pepturile noastre? Să ne esaminăm cu deamăruntul și de vom afla, că din trecut rădăcini a prins în inimile noastre ura și prima, cea dintâiu datorință a noastră să fie ca acestea-rădăcini afară să le scoatem din inimile noastre, să astupăm izvorul ne iubirei și al pizmei, și atunci păraul păcatelor noastre va seca. În locul lor să cultivăm dragostea, „care — zice apostolul Pavel în epistola întâiu către Corinteni — nu se trufește, nu se îngâmfează, nu se poartă cu necurrijță”.

*

Darul Duhului sfânt să se pogoară asupra noastră în aceasta preafericită zi, ca să ne umbrească pre toți cu duhul dragostei, cu duhul păcii, cu duhul temerii de Dumnezeu, izvorul tuturor cunoștințelor și al înțelepciunii, Duhul sfânt să va poarte de grijă între toate lucrurile voastre, ca sporind în virtuțile creștinești „Tatălui ceresc acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

Iancu Ștefanuți, preot.

Ziua Eroilor.

Înălțarea Domnului (20 Maiu) este cretată de Serbătoare națională a vedea morți pentru patrie și țară, ș'a prăzi no Arad cu deosebită solemnitate, dela c amintirea celor ce și-au vărsat sânge în câmpul de onoare.

După terminarea Sfintei Liturgii, c vită de P. S. Sa părintele nostru c Ioan, asistat de d. protoiereii Dr. Centru handu, M. Păcățian, Tr. Vățian, Dr. Tintele preoți D. Muscan, C. Lazar și E. Crăta et diaconul I. Cioară, la orele 9 și jure, ci s'a oficiat, tot prin P. S. Sa asisnța s întreg clerul din localitate un Te-De că piața catedralei, după care o procali, c impozantă formată din elevii tuturor inima lelor românești din Arad, clerul cel și p în frunte cu P. S. Sa și reprezentam torităților militare și civile, în frun „Re d-nii generali Lecca și Nicolescu, și și d Dr. Avramescu și Dr. Crișan, trupel nu garnison. Arad, și un public imens, altă d nit spre cetate prin Strada Mețianu, și n lancu și Strada Bucur. Pe tot paul dec drumului muzica militară, soldații și-a și rimea au cântat marșuri patriotice. team

Ajunși în piața din cetate, ș'a în c sfințirea apei, după care P. S. Sa plini tele episcop Ioan, stropind cu aghromit monumentul ridicat întru amintirea Ecul c de societatea „Mormintele Eroilor” în Arad, îl predă comandantului reg. 92 rid Loc.-col. Vlad prin următoarea cuvintol

Iubiților creștini și fii sufletești

Biserica noastră ortodoxă români pe pretutindenea a prăznuit de veacuri și ceta nuește și acum din an în an cu libere aș tinesc aceasta mare sărbătoare de pecum nire a Înălțării D-lui și Mântuitorului mdul i Isus Hristos la ceriu, acest eveni — c urmat în Joia săptămânei a șesea, a sfâ tocmai la patruzeci de zile dela prete m nata lui înviere din morti.

În trecutul nostru îndepărtat și sfânti piat, pomenirea acestui eveniment amcest bătorit'o numai în cadrele înguste ai sfim sărbători strict bisericesti, pentru că indau jurările vieții de pe acelea vremuri nu D-Ta permis o prăznuire cu fast deosebit. nostr

Acum însă a sosit vremea carea: s teste pre toți, și ne-a sfințit și pre note, și faptul, că dreptul judecător, prin înornă decret-lege Nr. 1913 920, ziua acestui ũtru prăznic a decretat-o în mod oficial și resp națională sub numele de ziua „En de Neamului” prin ce ni-s'a dat prilejul dece venit, că în acest prăznic mare al Înăl în D D-lui să facem și pomenirea eroilor c izvo pe câmpul de onoare pentru patrie. înăc

Când acum ne cugetăm, că prăznitator de pomenire acestor eroi are carac nea învingerii, prin carea s'a întregit near sa românesc, cine n'ar înțelege îndrumie of și îndemnarea de sus, că aceasta prăznuia să se facă chiar și în celea mai martea mai modeste comune din cuprinsul Roitan niei întregite cu o solemnitate deoseșha deci nu numai cu rugăciuni la sfiri, p altare, cum practizăm aceasta pentru la t morți ai noștri, ci prăznuirea pomēeara acestor eroi să se facă și cu proces imp la mormintele lor și cu cuvintări delatru a virtuților lor militare, mare

Dacă o asemenea prăznuire cu ania cesiune este indicată și se așteaptă țtarea și dela comunele mici dela periferii, cum

rtos și impune o atare prăznuire
ilor fruntașe, celor din centrele jude-
Maiu i cu reședințe episcopicești.

lă a vederea însă a faptului, că mormintele
prăzi nostru Arad căd la distanțe mari
de la centru, cât și unul de altul, nu
sîng în vederea, că nici eroii nu sînt
într'un cimiteriu, comitetul nostru
iturgan, ca filie a societății „Mormintele
stru er” căzuți în războiu, n'a aflat potri-
Dr. Centru procesiune nici unul dintre
Dr. Tintele de aici, deosebi și din conzide-
Crăta etatea crudă a elevilor școlilor
și jure, ci pentru a-și împlini plăcută
asistența sa patriotică, și-a dat seamă de
Fe-De că dintre toate florile naturali și
proculi, cari delectează ochiul și învese-
turorinima omului, nici una nu are far-
il cel și puterea de a respândi o mire-
enta mai plăcută decât cum respândește
frum „Recunoștinței”. Și și-a mai dat
cu, și de adevărul, că dragoste fără
trupul nu există, și că eroii noștri nu
pens, altă decât jertfa dragostei lor către
țianu, și neam, în conzeciță: ce era mai
parl decât, ca și comitetul nostru jude-
ații și-a și manifeste dragostea sa față de
tice, neamului prin o anumită jertfă.

ș'a și în combinarea sa asupra modului de
Sa îplini după cuviință datorința sa patrio-
aghtomitel nostru a ajuns la concluzia,
irea Ecul cel mai potrivit pentru asemenea
oilor niuni este piața acestei fortărețe, pe
eg. Gă ridice și să așeze un monument,
cuvîbol etern de morminte, pre care
edice precum la și dedicat, în numele
eteșli „*aniei recunoscătoare*” memoriei eroilor
români pentru patrie, în războiul mondial.
uri și acesta fiind istoricul monumentului
libove am făcut procesiunea de astăzi,
de pe cum mâna pe acest busuioac și în-
ului ndul în apa sfințită în vedere obs-
even — cu puterea și cu lucrarea și cu
eseea, sfântului Duh, sfințesc acest sim-
preale morminte prin stropirea lui cu
a apă „în numele Tatălui și al Fiului
t și sfântului Duh. Amin”.

nt amcest monument dedicat menițiunei
ste al sfințit după rituaul bisericeii noastre,
că idau acum în posesiunea și stăpâni-
uri ni D-Tale d-le colonel al Regimente-
sebit nostru de casă cu obligamentul și
careea: să'i păzești și ferești de mâni
re nole, și să îngrijești: că acest simbol
în formant al eroilor să servească acum
estui truu veacurile îndepărtate de dovdă
cial și resplății virtuților militare; se fie
„En de mângăiere văduvelor și orfanilor
lejul decedați și izvor de întărire în cre-
al în D-zeu și în dreptatea dumnezei-
ilor și izvor de dragoste de neam și patrie
trie. nădejde în ajungerea vremilor de
prăznstatornică, și astfel a viitoriului de
carac neamului nostru, ca resplată a sufe-
t neș sale de veacuri. Amin.

ndrumie oficiă în urmă un parastas, la sfâr-
prăznăruia se rostiră cuvîntări pătrunzătoare
u martea păr. protoiereu Dr. G. Ciuhandu
sul Roitanul Panaitescu.

deosebi shauriat fiind programul frumoasei
a sfinț, procesiunea s'a reîntors în aceeași
entru la biserica catedrală.

omeșeara la orele 8 și jumătate a avut
proceș impozantă retragere cu torțe, iar
de la trul orașenesc un mare festival dat
darea eroilor morți pentru patria de
cu ania dramatică Mișu Fotino. După
ptă darea Imnului regal s'a rostit un
rii, curumos cuvânt ocașional din partea

dului Aurel Popovici. S'a reprezentat apoi
piesa „România și Timpul” și „Ginerele
dului Prefect”. Frumoasa sărbătoare a înăl-
țat inimile și mândria națională și ne-a
întărit încrederea în viitor.

Dotatia corpului didactic dela preparandia (școala normală) ort. română din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

În 27 maiu 1866 se adresează din nou direc-
torul Gavra metropolitului Șaguna.

În o rugare desperată espune istoricul sa-
larisării corpului profesoral dela înființarea pre-
parandiei și soarta amară de care au fost
părtași. „Iniuria doară cea mai rară sub soare
se întâmplă nouă celor ce servim în sfera pre-
parandială din Ungaria și părțile adnexate și ce
e mai mult de mirat nu corpului întreg pedago-
gic, ci numai subscrisului care de 4—5 ani cu
neprihănită credință servesc Sacrafisimei Ma-
iestății Sale, națiunii, bisericii și patriei și sti-
matului meu colegă Dr. Atanasiu Șandor.” Roagă
pe Șaguna să se întrepună la înaltul tron și „a
esopera acolo, ca precum gimnaziului din Bra-
șov așa și noi să căpătăm sau gratuită sau ba-
rem păuă la consolidarea fundațiunii noastre și
punerea ei în ordine, subvenție dela stat.” Epis-
copul Procopie Ivacicovici și fostul comite sup-
rem Teodor Serb au sprijinit cu multă căldură
cauza lor, dar fără rezultat. Acum nu le rămâne
alta, decât a-și pune toată nădejdea în autori-
tatea lui Șaguna. Nu mai pot aștepta, după ce
și prin agio plata într'atata li-s'a micșorat „cât
nu să mai auzit în lume. La 248 fl. 64 cr. so-
cotinduse agile de 26 fl. spre sută.”¹⁾

În altă scrisoare, din 29 maiu 1866, des-
copere lui Șaguna abuzurile și îregularitățile ce
se fac cu banii din tasul al III-lea, meniți pentru
sustinerea preparandiei. În Arad, centrul dieceșei
în anul „mai de curând trecut”, încursesă în
acest tas numai 5-6 floreni. Venind acest lucru
la cunostința episcopului Procopii Ivacicovici
s'a foarte cătrănit și a zis: Cum poate fi aceea,
când cu bună seamă și fără nici o îndoială nu
mai dela sine în acel an mai mult decât toată
suma aceea au încurs. „Epitropii trasi la răs-
pundere se scuzaară, că au cumpărat din banii
tasului al III-lea stihare și acopereminte pentru
s prestol. În unele biserici nu se poartă tasul pre-
parandial, ci un singur tas, iar în altele deși se
poartă 3 tasuri, episcopii amestecă banii pu-
nându-i toți în tasul bisericii, și de acolo câte
un groșit aruncă în al teologiei și al preparan-
diei.”²⁾

Metropolitul Șaguna deplin informat din
aceasta rugare și din alte scrisori, ce i-le ad-
resă directorul Gavra, precum și din cuvintele
episcopului Procopii Ivacicovici „despre starea
internă și esternă a institutului și despre legile
cele mârșave ale dlor profesori,” lua în mâinile
sale probate și energice îndreptarea stării însu-
portabile și rușinoase.

Îndrumă consistorul din Arad să admi-
nistreze mai conștientios banii tasului al III-lea
și să ia măsuri energice de control, ca banii ce
încurg în acest tas să nu se folosească spre
alte scopuri. Stătui apoi pe profesori, ca în
cuestia salariilor să facă o rugare nouă bine
motivată către episcopul Procopie și să i-o co-
munice și lui, ca să facă pași convincioși la
locotenentă.³⁾

În primăvara anului 1867 episcopul Pro-
copie Ivacicovici se află în Budapesta pentru
a participa la festivitățile de încoronare a re-
gelui Francisc Iosif I. Profesorii prind ocaziunea
rară și binevenită „când toți dela cărmă sunt
bucuroși și îndestulați, când toată țara e în ve-
selie, când e datină binemeritaților a da premii
și onoare” pentru a ruga pe bunul lor părinte
sufletesc să mijlocească rezolvirea favorabilă a
multelor lor rugări și solicitări.

Totodată urmând sfatul lui Șaguna, îi tri-
mit o nouă rugare, ca s'o înainteze noului mi-
nistru de culte și instrucțiune publică.⁴⁾

(Va urmă)

¹⁾ Actele prep. Nr. 80—1866. ²⁾ Actele prep. Nr.
92 1866. ³⁾ Actele metropolitane din 3 Iunie 1866 Nr
Akm. 177—1866 și 4 Iunie 1866 Nr AEM 178—1866.
⁴⁾ Actele prep. Nr. 38—1867.

Ordinea examenelor

la școala normală ort. rom. din Arad
la finea anului școlar 1919—920.

Luni: 11/24 Maiu, 8—12, 3—6 examen în
scris cu elevii particulari clasa IV.

Marți: 12/25 Maiu, 8—12, c. IV. examen
în scris din matematică cu elevii ordinari și
particulari, 3—7 din desen, caligrafie, lucru
manual și lucru de mână femeesc cu elevii partic.

Miercuri: 13/26 Maiu, 8—12 c. IV. exa-
men în scris din limba franceză, 3—6 din cân-
tare bis. tipic, muzică, gimnastică și joc cu
elevii ordinari și privațiști și conferința pentru
stabilirea rezultatului examenelor în scris și
practice.

Joi: 14/27 Maiu, 8—12, 3—6, c. IV. exa-
mene orale de cvalificație de clasă, cu elevii
ordinari și particulari.

Marți: 19 Maiu (1 Iunie) 8—12, examen
în scris de cvalificație finală din limba română.

Miercuri: 20 Maiu (2 Iunie), 8—12, exa-
men în scris de cvalificație finală din pedagogie.

Vineri: 22 Maiu (4 Iunie), 8—12, 3—6, c.
I—III. examen în scris cu elevii particulari. Sis-
tarea lecțiilor în clasele I. inf. și I. III. sup.

Sâmbătă: 23 Maiu (5 Iunie), 8—12 exa-
men de clasă cu elevii ordinari și particulari
din c. I. inf.

Luni: 25 Maiu (7 Iunie), 8—12, 3—6 c.
I. sup. examen de clasă cu elevii ordinari și
particulari.

Marți: 26 Maiu (8 Iunie), 8—12, 3—6, c.
II. sup. examen de clasă și de cvalificație de
clasă cu elevii ordinari și particulari.

Miercuri: 27 Maiu (9 Iunie), 8—12, 3—6,
c. III. sup. examen de cvalificație de clasă și
de clasă cu elevii ordinari și particulari.

Joi, Vineri: 28, 29 Maiu (10, 11 Iunie)
examene orale de cvalificație finală.

Luni: 1/14 Iunie. Conferință finală.

Marți: 2/15 Iunie, la orele 9 Tedeum, în-
cheierea anului școlar.

Direcțiunea școlii nor-
male ort. rom. din Arad.

INFORMAȚIUNI.

Hirotonirea noului Mitropolit. Hiroto-
nirea întru arhierie a noului mitropolit, a
I. P. C. S. de părintelui arhimandrit *Dr.*
Nicolae Bălan, va avea loc în 17/30
Maiu, în ziua primă a sfințelor Rusalii. La
actul solemn va lua parte și M. S. Re-
gele.

**Aniversarea intrării armatei române în
Arad.** Luni, în 4/17 Maiu s'a împlinit un
an de când regimentul 6 de vânători, în
frunte cu dl colonel *Pirici* și-a făcut în-
trarea triumfală în Arad. Publicul româ-
nesc din Arad și-a sărbăt aceasta zi a
eliberării sale de sub jugul străin, cu bu-
curie și însuflețire. La orele 11 și jumă-
tate s'a servit în biserica catedrală ru-
găciunea de mulțimită prin P. S. Sa pă-
rintele nostru episcop *Ioan*, asistat de
protoiereu *Dr. Gh. Cuhandu*, *M. Păcățan*,
Tr. Vățian, *Dr. T. Botiș*, preotul *E. Cră-
ciun* și diaconul *I. Cioara*. După termine-
se serviciului divin a avut loc defilarea
regimentului 6 de vânători. Elevii tuturor
școalele românești din localitate au prăz-
nuit ziua istorică prin un maial. Seara a
avut loc un banchet la Crucea Albă dat
de prefecturile Aradului în onoare armatei
la care au luat partea întreaga societate
românească din Arad în frunte a P. S.
Sa și dl general *Lecca*.

Distinctie. Părintele *Dimitrie Muscan*, ase-
sor în senatul episcopesc al Consistorului nostru
eparhial a fost hirotesit, Joi, în 20 Maiu într-
u protopresbiter prin P. S. Sa părintele nostru
episcop *Ioan*. Felicităm pe părintele *Muscan*
pentru meritata distincție și-i dorim vieță înde-
lungată.

Nr. 953/1920.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Aducem la cunoștința Onor. preoțimi diecezane, că s'au luat dispozițiuni pentru distribuirea congruei și cvincvenalelor pe semestrul I nu altcum și a adausului familiar și ajutorului de scumpete pe pătrarul al doilea al anului curent.

Congrua se va plăti în lei, iar celelalte competențe și cvincvenalele în coroane.

Chitanțele despre congruă se vor îndeplini cu suma necerută în coroane, de fapt însă acea sumă se va plăti în lei, computat 2 cor. egal cu un leu, iar cvincvenalele și celelalte competențe se vor plăti numai în coroane.

Conspectele și blanchetele de chitanțe pentru congruă și cvincvenale se vor trimite de aici oficiilor protopopești cu act deosebit, iar ce privește adausul familiar și ajutorul de scumpete pe pătrarul al doilea, conducătorii oficiilor protopopești vor avea înșiși să stabilească într'un conspect separat competența fiecărui preot după situația lor familiară și despre aceasta să fie încunoscintat fiecare preot deodată cu trimiterea blanchetelor de chitanțe pentru congruă și cvincvenale și cu avisul despre suma de congruă și cvincvenale, ca cei îndreptați să-și poată face chitanțele, anume deosebit pentru fiecare categorie de competență (congruă, cvincvenale, adaus familiar și ajutor de scumpete.) Un conspect al preoților despre adausul familiar și ajutorul de scumpete pe pătrarul al doilea, se înaintează cassei consistoriale.

Conducătorii oficiilor protopresbiterali vor avea să constate pe chitanța de congruă, că respectivul preot a achitat toate dările publice după sesia parohială de care beneficiază, respective cu cât restază după starea dela finea anului 1919., ca administrația cassei consistoriale să poată face detragerele.

În scopul acesta fiecare preot e îndatorat a dovedi protopopului său în termen de 3 (trei) zile cu libelele de dare respective cu chitanțe dela antistia comunală, achitarea ori restanța acestor dări publice.

Toate chitanțele sunt a se vidima de protopopul tractual.

Deși în lipsa personalului recerut la administrația cassei consistoriale ar fi de dorit, ca fiecare protopop să ridice și distribue el însuși competențele arătate mai sus; dar dupăce la aceasta protopopii nu pot fi obligați dacă nu voiesc, pentru că distribuirea banilor merge cu răspundere, deci dacă unii protopopi nu ar lua asupra lor angajamentul de a distribui aceste competențe, despre ce să avizeze de timpuriu preoțimea din tractul submarmat, spre știre și conformare, în cazul acesta onor. preoțime este poftită a se prezenta la cassa consistorială pentru ridicarea competențelor susarătate în ordinea următoare, anume:

Preoți din tractul

Chișineu: Luni în 25 Mai (7 Iunie) a. c.
Vinga: Luni în 25 Mai (7 Iunie) a. c.
B.-Ineu: Luni în 25 Mai (7 Iunie) a. c.
Buteni: Marți în 26 Mai (8 Iunie) a. c.
Hălmăgiu Marți în 26 Mai (8 Iunie) a. c.
Radna: Mercuri în 27 Mai (9 Iunie) a. c.

Lipova: Mercuri în 27 Mai (9 Iunie) a. c.
Belint: Ioi în 28 Mai (10 Iunie) a. c.
Timișoara: Ioi în 28 Mai (10 Iunie) a. c.
B. Comloș: Viner în 29 Mai (11 Iunie) a. c.
Chitanțele pentru ridicarea adausului familiar și deosebit cele pentru ajutorul de scumpete au să le facă înșiși preoții pe baza datelor, ce le vor primi dela șefii tractuali despre sumele, ce le compete și cu provocare la ordinul de față.
Arad. 4/17. Mai 1920.

Joan J. Papp,
Episcop.

Concurse.

Devenind vacante, ambele stațiuni învățătorești — cantonale, dela școala confesională ortodoxă română din parohia **Checia-română** (Prot. B.-Comloș, județul Torontal), prin aceasta să publică concurs, pentru îndeplinirea ambelor stațiuni, cu termen de 15 zile, dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala”, pe baza ord. Ven. Cons. Nr. 311/1920.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste stațiuni sunt următoarele:

1. Locuință liberă și modernă în noul edificiu al școlii, cu toate celea de lipsă, precum și cu grădina prescrisă de lege. 2. Salariul fundamental dela parohie, plătit anticipativ lunar ori trei lunar, 1500 Cor. 3. Pentru conferință 50 Cor., iar pentru scripturistică 20 Cor. 4. Stolele cantonale dela morți și anume: Dela înmormântare simplă 10 Cor., iar dela înmormântare mare, adică când morul să bagă în biserică 20 Cor. Să notifică însă că învățătorii la înmormântări vor participa alternative, întru cât nu vor fi poftiți amândoi deodată.

Ridicarea salariului la suma prescrisă de lege, a fost asigurată din partea fostului regim unguresc. — cu atât mai vărtos este asigurată din partea guvernului român și împărțirea de toate adausalele prescrisă.

Dela alegânzii învățătorii să recere, ca pe lângă îndeplinirea agendelor învățătorești, unul fiește care este îndatorat a conduce câte o strană în S. biserică. A participa regulat la toate serviciile dumnezăești și a conduce elevii la acestea, — nu altcum a-i instrua în responsurile liturgice, — pe cari alegându-l învățător și împărțit la clasele superioare, la tot cazul trebuie să se năzuiască să-i instrueze să cânte pe două, ori mai multe voci, după cum au fost usul în trecut, iar pe cei mai mari și pricepuți a-i instrui și în cântarea glasurilor.

Învățătoarele cu calificare pentru școlile populare confesionale pot și dlor recurge la aceste posturi.

Acela dintre alegânzii învățătorii, care va fi în stare să reactiveze și să conducă corul bărbătesc, câtă vreme va îndeplini acest lucru, va beneficia separat, din cassa culturală suma de 5000 Cor. anual.

De încălzirea școalelor și văruierea lor, precum și de văruierea locuințelor învățătorești pe din afară, se va îngriji comuna bisericască, ca susținătoare de școală, rămânând ca alegânzii învățătorii singuri să se îngrijească de văruierea și curățenia locuințelor lor, pe din lăontru.

Doritorii de a ocupa vre un part din acestea, sunt poftiți să-și prezinte recursele lor ajustate cu toate documentele recerute, Prea On. oficiu protopopesc în B.-Comloș și adresate fiind Comitetului parohial din Checia-română, îndatorându-se totodată recurenții de a se prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare, în S. biserică din Checia-română, în termenul concursual, pentru a-și arăta desteritatea în cant și fipic și pentru a se face cunoscuți poporului.

Dat în ședința Comitetului parohial ort. român din Checia-română ținută la 15/28 Martie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Stefan Cioroianu,*
adm. protopopesc.

—□—

2—2
Pentru îndeplinirea parohiei Comeat cu filiile Bogda și Sintar protopresbiteratul Lipovei devenită vacantă prin decedarea parohului Vasile Spân, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 779/920. prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela

prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu întravilau
2. Jumătate sesiune parohială constând din 16 jughere catastrale. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.
Alesul are să supoarte toate dările și să catihizeze la școala confesională remunerațiune.

Parohia e de clasa III. deci reflecta să dovedească că posed asemenea calități iar recursele ajustate cu documentele în original precum și cu atestat despre prestat până aci și adresate Comitetului gr. ort. rom. din Comeat să le subșteană oficiu protopopesc gr. ort. rom. din Lipova datorati fiind a se prezenta în S. biserică în cutare Duminecă ori sârbătoare observarea strictă acelor dispuse prin Regulamentul pentru parohii spre desteritatea în cele rituale și oratorice, mai după ce vor dovedi protopresbiteratul că posed calificatiunea prescrisă din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezau de reflecta la aceea parohie.

Comeat, din ședința Comitetului gr. ort. rom. ținută la 23 Octomvrie (27 noembrie) 1918.

În conțelegere cu *Fabriciu Manu*
presbiter tractual.

—□—

Pentru îndeplinirea parohiei din **Suplac** de clasa II se publică nou concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul este: 1. Casă parohială reparată și raedificate. 2. Pământ parohial de 1200□. 3. Competința de păsunat. 4. Bul orșesc dela peste 200 numere de cășe și litri cucuruz sfărmat. 5. Stolele înul întregire dotațiunei din vistieria statului.
Alesul va avea să proveadă catehizarea larilor.

Reflectanții, suplicile lor adresate Comitetului parohial, au ale trimite la Școala Girișul negru (Feketegyörös), având să se prezenta la sf. biserică pentru a cânta, și predica.

Din încredințarea Comitetului de ea

Petru Serbu, președ.

—□—

Pentru îndeplinirea parohiei din **Lipova** vacantă prin renunțarea parohului Victor Gr. Filip, în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 390/920, se publică concurs cu termen 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt: 1. Una sesiune parohială în cuprinsă în coala catastrală. 2. Birul Stolele legale. 4. Eventuala întregire pentru carea parohia nu răspunde.

Parohia e de clasa I dela reflecta să pretinde deci asemenea calificatiune. Alesul este îndatorat a catehiza școala confesională fără alta remunerațiune și toate dările publice după întreg venitul.

Reflectanții sunt poftiți a-și subșteană recursele ajustate cu documentele necesare atestat despre eventualul serviciu protopopesc aci și adresate Comitetului parohial din Lipova la P. On. Oficiu protopopesc Lipova în termenul concursual fiind ca tot în acest termen să se prezinte în S. biserică din loc în cutare Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și oratorie observând strict cele dispuse prin Regulamentul pentru parohii.

Nainte de prezentare recurenții sunt poftiți să se prezinte la Comitetul protopresbiterului, că posed calificatiune necesară, iar cei din altă dieceză să au încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop de a putea reflecta la aceasta parohie.

Lipova din ședința Comitetului gr. ort. rom. ținută la 1/14 Ianuarie 1920.

Comitetul

În conțelegere cu *Fabriciu Manu*
presbiter.

—□—

Cenzurat: *Alexandru T. Stam*